

BOSNA I HERCEGOVINA
VIJEĆE MINISTARA
MINISTARSTVO FINANSIJA/
FINANSIJA I TREZORA

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
САВЈЕТ МИНИСТАРА
МИНИСТАРСТВО ФИНАНСИЈА
И ТРЕЗОРА

STRATEŠKO PLANIRANJE I PRAĆENJE JAVNE POTROŠNJE

Metodologija, razvoj i primjena Programa javnih
investicija

Dokument razvijen u suradnji s projektom
Razvoj kapaciteta u ministarstvima financija na razini BiH i na
entitetskoj razini za učinkovito upravljanje javnim investicijama

EMBASSY OF SWEDEN

Project funded by SIDA

TRIPLELINE
CONSULTING

Sarajevo, listopad 2014. godine

STRATEŠKO PLANIRANJE I PRAĆENJE JAVNE POTROŠNJE

Metodologija, razvoj i primjena Programa javnih
investicija

SADRŽAJ

LISTA SKRAĆENICA	6
LISTA SHEMA	6
UKRATKO O PJI	7
KONTEKST I METODOLOGIJA IZRADE PROGRAMA JAVNIH INVESTICIJA INSTITUCIJA BIH	11
Program javnih investicija i strateški razvojni okvir	11
Realizacija instrumenata i procedura za srednjoročno planiranje u institucijama BiH	13
Ciljevi i metodologija za pripremu PJI institucija BiH	16
RAZVOJNO-INVESTICIJSKI PROGRAM	21
Operativni program 1: Konkurentnost	22
<i>Obilježja programa</i>	22
Operativni program 2: Zapošljavanje	22
<i>Obilježja programa</i>	22
Operativni program 3: Održivi razvoj	23
<i>Obilježja programa</i>	23
Operativni program 4: Socijalna uključenost	24
<i>Obilježja programa</i>	24
Horizontalni ciljevi strategije	26
KLJUČNE OBLASTI ZA DALJNJE UNAPREĐENJE PROGRAMA JAVNIH INVESTICIJA	29

LISTA SKRAĆENICA

BiH	Bosna i Hercegovina
DEP	Direkcija za ekonomsko planiranje
DOP	Dokument okvirnog proračuna
EU	Europska unija
FBiH	Federacija Bosne i Hercegovine
G	Grant
IBiH	Institucije Bosne i Hercegovine
I	Institucionalni
IPA	Instrument za pretpristupnu pomoć
K	Kapitalni projekti
Kr	Zajmovi
KM	Konvertibilna marka
MFT	Ministarstvo financija i trezora
MSP	Mala i srednja poduzeća
O	Odobreni projekti
OP	Operativni program
P	Proračun
PIMIS	Informacijski sustav za upravljanje javnim investicijama
PJI	Program javnih investicija
RS	Republika Srpska
SR/SSU	Strategija razvoja i Strategija socijalnog uključivanja
UN	Ujedinjene nacije
VS	Vlastita sredstva

LISTA SHEMA

SHEMA 1: PROGRAMSKI PRISTUP PROGRAMA JAVNIH INVESTICIJA I TESTIRANJE U ODNOSU NA NACRT SR/SSU	11
SHEMA 2: VEZA IZMEĐU PJI I PROCESA STRATEŠKOG PLANIRANJA I PRORAČUNA – PJI KAO INSTRUMENT ZA PROGRAMIRANJE JAVNIH INVESTICIJA	12
SHEMA 3: VEZA IZMEĐU PJI I PROCESA STRATEŠKOG PLANIRANJA I PRORAČUNA – PJI KAO INSTRUMENT ZA STRATEŠKO PLANIRANJE	12
SHEMA 4: VEZA IZMEĐU PIMIS-A I BPMIS-A U INTEGRIRANOM SUSTAVU FINANCIJSKOG UPRAVLJANJA REALIZACIJOM STRATEGIJA I PLANOVA	15
SHEMA 5: OKVIR ZA PRIPREMU PROGRAMA JAVNIH INVESTICIJA U 7 KORAKA ...	17

UKRATKO O PJI

ŠTO JE PROGRAM JAVNIH INVESTICIJA??

Program javnih investicija je instrument za identifikaciju, formulaciju i praćenje svih projekata koji se djelomično ili potpuno financiraju iz javnih izvora sredstava – proračuna, zajma i donacija.

TKO PRIPREMA PROGRAM JAVNIH INVESTICIJA?

Program javnih investicija pripremaju nadležna ministarstva financija za institucije BiH, Federaciju BiH, Republiku Srpsku i Brčko Distrikt. Ministarstvo financija i trezora BiH jednom godišnje objedinjuje tri PJI u PJI BiH.

ZA ŠTO SLUŽI PROGRAM JAVNIH INVESTICIJA?

Kroz kontinuiran razvoj i koristeći sinergetske učinke povezivanja s naprecima u oblasti strateškog planiranja i upravljanja proračunom PJI dobiva nove funkcije: izradu i praćenje realizacije dugoročnih i srednjoročnih planova vijeća ministara i vlada entiteta, praćenje projekata koji se financiraju iz zajmova kroz sustav za praćenje javnog duga i identifikaciju prioriternih projekata za financiranje iz IPA i drugih donatorskih programa.

Realizacija ovih funkcija PJI omogućena je odlukom o postupku srednjoročnog planiranja, praćenja i izvještavanja u institucijama Bosne i Hercegovine Vijeća ministara BiH iz kolovoza 2014. godine i u zvaničnoj je primjeni za institucije BiH od 2015. godine.

KOMPONENTE PROGRAMA JAVNIH INVESTICIJA

PJI se sastoji iz razvojno-investicijskog programa, koji obuhvata projekte koji direktno doprinose socijalnom ili ekonomskom razvoju i programa razvoja administrativno-tehničkih kapaciteta koji nemaju direktan utjecaj na socioekonomski razvoj.

INFORMACIJSKI SUSTAV ZA UPRAVLJANJE JAVNIM INVESTICIJAMA – PIMIS

Za upravljanje javnim investicijama razvijen je poseban softverski paket PIMIS (public investment management information system). PIMIS omogućava on-line identifikaciju projekata u standardiziranom formatu. Podaci o projektima kroz PIMIS web-aplikaciju dostupni su putem interneta (www.mft.gov.ba) svim zainteresiranim korisnicima.

PLANOVI ZA RAZVOJ PROGRAMA JAVNIH INVESTICIJA

Razvoj PJI usmjeren je u pravcu izgradnje harmoniziranog sustava koji podržava izradu srednjoročnih planova razvoja i praćenja financijske realizacije planova i strategija na državnoj razini.

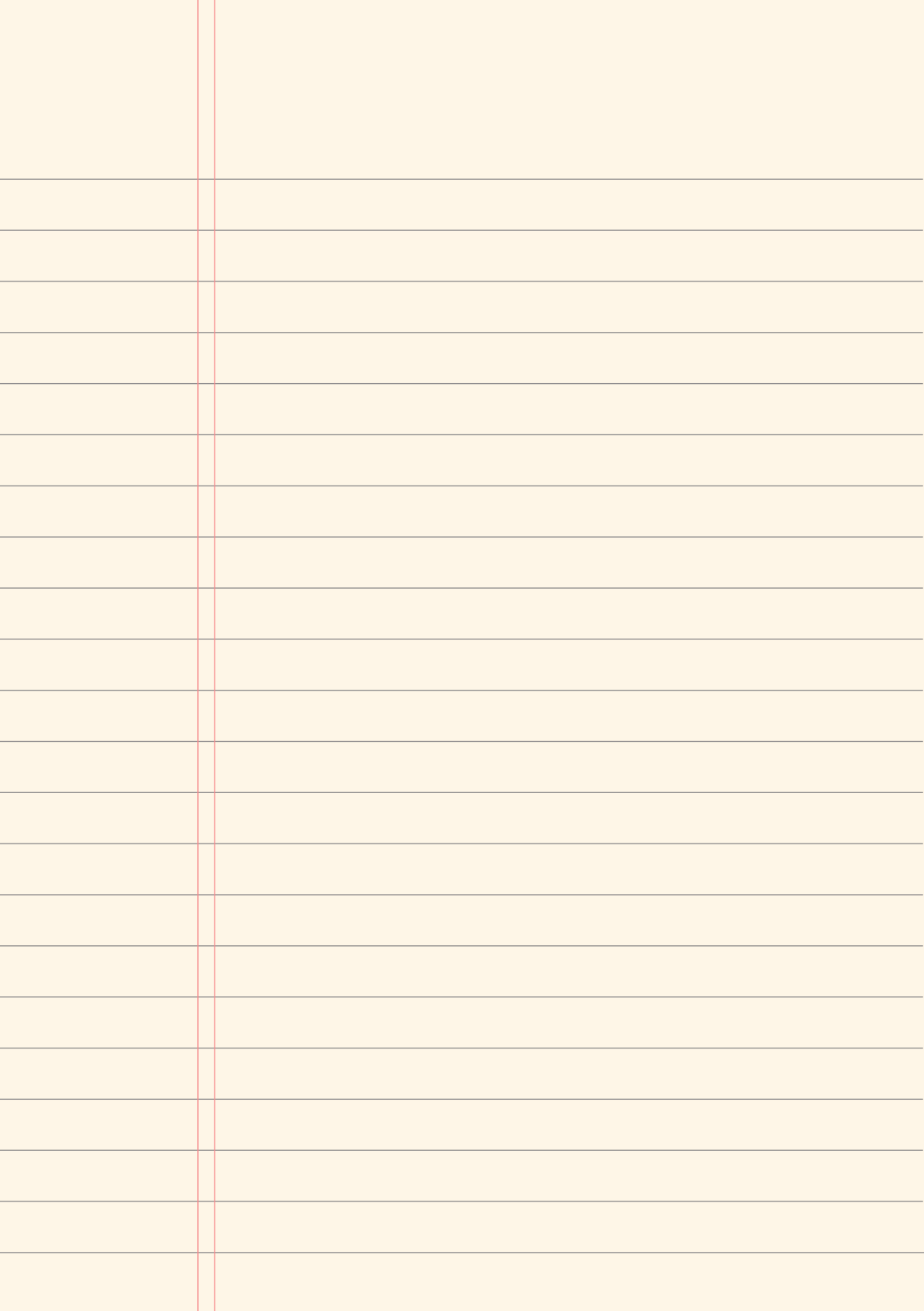
Planirano je da program javnih investicija uskoro obuhvati sve projekte za koje se koriste ili se planira korištenje javnih sredstava na svim razinama vlasti i omogući kvalitetnu prioritizaciju projekta i optimalnu alokaciju sredstava.

PARTNERI ZA RAZVOJ PROGRAMA JAVNIH INVESTICIJA

Razvoj PJI odvija se uz veoma dinamičnu suradnju ministarstava financija na državnoj i entitetskoj razini. Aktivno sudjelovanje u razvoju PJI imaju i druge institucije na BH i entitetskoj razini kao što su DEP, DEI, Zavod za programiranje razvoja FBiH, Ministarstvo za ekonomske odnose i regionalnu suradnju Republike Srpske i institucije Brčko Distrikta BiH.

Intenzivna suradnja ostvarena je i s komplementarnim projektima iz oblasti javnih financija i strateškog planiranja koji se financiraju od EU i UNDP-a. Značaj razvoja PJI prepoznat je od razvojnih partnera BiH koji su do sada pružili značajnu potporu kroz tehničku pomoć – DFID i ADA i razvoj softvera, Kraljevina Nizozemska. Posebno je značajna potpora Švedske agencije za razvojnu suradnju SIDA-e, kojom je omogućen simultan i sinkroniziran razvoj PJI u ministarstvima financija u entitetima i na državnoj razini i povezivanje PJI s procesom strateškog planiranja.

KONTEKST I METODOLOGIJA

KONTEKST I METODOLOGIJA IZRADE PROGRAMA JAVNIH INVESTICIJA INSTITUCIJA BIH

Program javnih investicija i strateški razvojni okvir

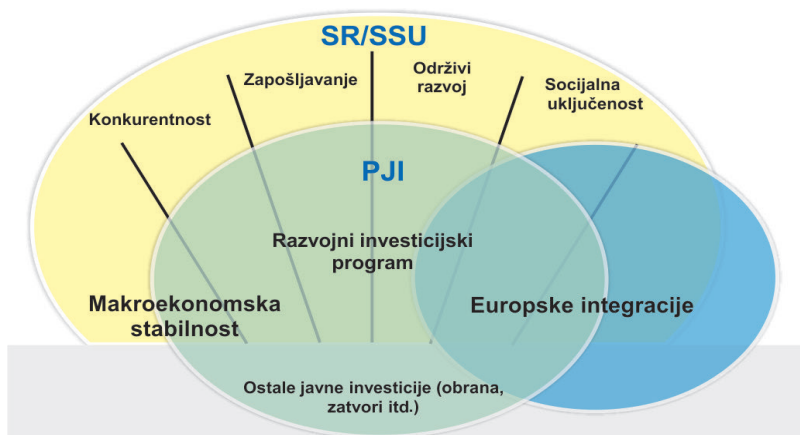
Program javnih investicija institucija BiH (PJI institucija BiH) priprema se u formatu razvojnog dokumenta radi stvaranja pretpostavki za postupno uvođenje sustava srednjoročnog financijskog planiranja investicija sukladno sa strateškim planovima razvoja i srednjoročnim planovima institucija Vijeća ministara BiH.

U nedostatku usvojenih strateških planova razvoja na svim razinama testiranje nove strukture PJI institucija BiH urađeno je samo za institucije BiH. U suradnji s Direkcijom za ekonomsko planiranje struktura razvojnog dijela PJI institucija BiH prilagođena je da prati strukturu strateških ciljeva: Nacrt Strategije razvoja i Nacrt Strategije socijalnog uključivanja (SR/SSU). Projekti u PJI institucija BiH klasificirani su po razvojnom kriteriju na osnovu kojeg je iz PJI institucija BiH izdvojen Razvojno-investicijski program, koji obuhvata projekte koji direktno doprinose socijalnom ili ekonomskom razvoju Bosne i Hercegovine.

Ostali projekti kojima se u različitim aspektima unapređuju uvjeti rada institucija kroz investicije u izgradnju administrativno-tehničkih kapaciteta, ali nemaju direktan utjecaj na socioekonomski razvoj, obuhvaćeni su zbirnim pregledom PJI institucija BiH.

Razvojno-investicijski program bazira se na programskoj strukturi od četiri operativna programa¹, koji su u cilju testiranja nove metodologije definirani sukladno s osnovnim strateškim ciljevima Nacrta SR/SSU. (Shema 1).

PJI omogućava pregled i praćenje razvojnih investicija po strateškim ciljevima i rezultatima

Shema 1: Programski pristup Programa javnih investicija i testiranje u odnosu na Nacrt SR/SSU

¹Konkurentnost, Zapošljavanje, Održivi razvoj i Socijalna uključenost

Istovremeno s uvođenjem nove strukture PJI, koja omogućava identifikaciju i praćenje razvojnih projekata, Ministarstvo financija i trezora BiH dodatno je dogradilo PJI u instrument za upravljanje procesom strateškog planiranja za institucije BiH.

Sheme 2 i 3 ilustriraju razvoj PJI u ovom pravcu.

U Shemi 2 prikazano je početno stanje prije početka razvoja PJI. Obuhvat projekata bio je ograničen i veze PJI s procesom strateškog planiranja i proračuna bile su uspostavljene samo za mali dio ukupne javne potrošnje.

Nove funkcije razvijene u sklopu PJI i PIMIS-a obuhvataju srednjoročno planiranje, planiranje potreba za kreditnim zaduženjima i prioritiziranje donatorske pomoći

Shema 2: Veza između PJI i procesa strateškog planiranja i proračuna – PJI kao instrument za programiranje javnih investicija

Shema 3: Veza između PJI i procesa strateškog planiranja i proračuna – PJI kao instrument za strateško planiranje

U Shemi 3 prikazan je PJI kao instrument za razvojno i srednjoročno planiranje s operativnim funkcijama u institucijama BiH na dvije razine.

Na prvoj razini sve tekuće i planirane aktivnosti institucija definiraju se kroz projekte sukladno sa strukturom propisanom u PJI za identifikaciju projekata. Projekti se definiraju tako da su usmjereni na realizaciju ciljeva razvoja sukladno sa strateškim razvojnim okvirom BiH, a procijenjena sredstva za njihovu realizaciju predstavljaju finansijski okvir za realizaciju tih strategija.

Nakon unosa informacija o projektima u PJI putem specijalno razvijenog softvera PIMIS moguć je cjelovit pregled i praćenje svih aktivnosti i projekata potrebnih za realizaciju strateških ciljeva.

Na drugoj razini PJI omogućava institucijama da iz zbirke projekata definiranih za realizaciju dugoročnih strategija definiraju prioritete projekata koji će se realizirati u sklopu srednjoročnih (trogodišnjih) planova institucija. Ovako definirani srednjoročni planovi razvoja u potpunosti su usuglašeni s DOP-om i drugim izvorima financiranja, a PJI pruža konzistentan okvir za njihovu izradu i finansijsko praćenje realizacije.

Na osnovu srednjoročnih planova institucije definiraju godišnje planove rada čija se realizacija prati kroz sustave koji su razvijeni u sklopu proračunskog planiranja i praćenja i kroz druge sustave za finansijsko praćenje koji su razvijeni za pojedine izvore. Tako će se projekti koji se financiraju iz zajma moći finansijski pratiti u sustavima za upravljanje dugom, projekti iz EU-integracija u sustavima razvijenim u tu svrhu i tako dalje.

Realizacija instrumenata i procedura za srednjoročno planiranje u institucijama BiH

Ovaj je model Odlukom o postupku srednjoročnog planiranja, praćenja i izvještavanja u institucijama Bosne i Hercegovine Vijeća ministara BiH iz kolovoza 2014. godine u zvaničnoj primjeni za institucije BiH.

Odlukom je MFTBiH dobilo mandat za pružanje stručne potpore institucijama na izradi srednjoročnih planova na osnovu sustava razvijenih za upravljanje javnim investicijama. PIMIS je određen kao informacijski sustav za upravljanje javnim/razvojnim investicijama koji omogućava svim proračunskim korisnicima – institucijama Bosne i Hercegovine mrežni pristup za planiranje i praćenje svih projekata/programa koji su definirani Strateškim okvirom i srednjoročnim i godišnjim planovima i doprinose realizaciji razvojnih ciljeva.

Odlukom Vijeća ministara iz avgusta 2014. PJI i PIMIS će od 2015. godine predstavljati osnovne instrumente za izradu i praćenje izvršenja srednjoročnog programa rada Vijeća ministara i srednjoročnih planova rada institucija BiH

Uvođenje u FBiH/kantone je u tijeku i osnove ovog modela ugrađene su u nacрте novih propisa o upravljanju javnim investicijama i strateškom planiranju. U Republici Srpskoj model je još u fazi diskusije između ključnih institucija.

Zaključak Vijeća ministara BiH

Vijeće ministara BiH je na svojoj 94. sjednici, održanoj 9.5.2014. godine, usvojilo informaciju o uspostavljenom Informacijskom sustavu za upravljanje javnim investicijama (PIMIS) i s tim u vezi donijelo sljedeće zaključke:

- Svi korisnici proračuna institucija BiH zaduženi su planiranje i kandidiranje projekata obavljati on-line putem Elektronskog obrasca za identifikaciju, prijavu i praćenje projekata/programa u PIMIS sustavu.
- Istovremeno, svi proračunski korisnici odnosno institucije BiH obvezni su unijeti sve svoje projekte u PIMIS sustav putem Obrasca, bez obzira na njihovu vrstu, tip, status izvor i način financiranja, te ih redovito ažurirati.

Specijalno
razvijen
softver PIMIS
omogućava
formulaciju
i praćenje
razvojnih
projekata
i drugih
oblika javne
potrošnje u
jedinственом
okviru

PIMIS

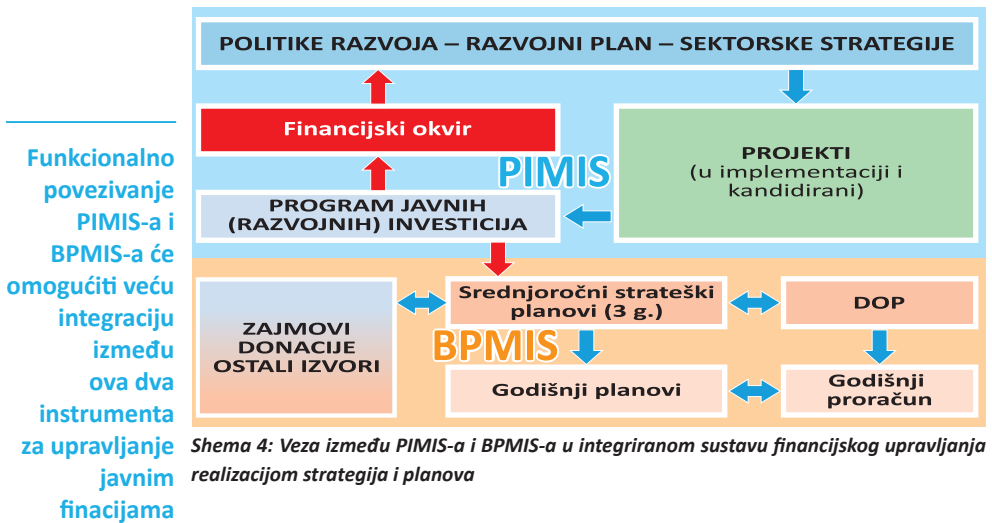
Kao informacijska potpora trenutnim i planiranim funkcijama PJI, Ministarstvo financija i trezora BiH je u suradnji s Ministarstvom financija Republike Srpske i Federalnim ministarstvom financija razvilo i uvelo u upotrebu novi informacijski sustav za upravljanje javnim investicijama PIMIS i novi Obrazac za identifikaciju, prijavu i praćenje projekata/programa (IP obrazac). PIMIS je dostupan na www.mft.gov.ba.

Obrazac za identifikaciju, prijavu i praćenje projekata/programa napravljen je da zadovolji najviše standarde planiranja javnih/razvojnih investicija. Obrazac omogućava prikupljanje podataka od značaja za proces strateškog razvojnog planiranja kao i za proces europskih integracija.

PIMIS omogućava standardiziranu prezentaciju i prioritizaciju projekata u sklopu institucije, praćenje financijske realizacije i izvještavanje u više standardnih i specijalnih korisničkih formata.

Novim informacijskim sustavom omogućeno je i popunjavanje Obrasca za identifikaciju, prijavu i praćenje projekata/programa u elektronskoj formi, on-line. PIMIS značajno unapređuje komunikaciju između proračunskih korisnika i ministarstva financija, a time i praćenje i kontrolu podataka o projektima.

Povezivanjem PIMIS-a s informacijskim sustavom za planiranje i upravljanje proračunom BPMIS³ ostvarit će se integracija sustava financijskog praćenja projekata na svim razinama planiranja. Shema 4 ilustrira vezu između PIMIS-a i BPMIS-a.

Isti način izrade PJI moguće je primijeniti u entitetima, Brčko distriktu BiH i Institucijama BiH i na taj način objediniti podatke o tekućim i planiranim razvojnim projektima iz programa javnih investicija za Bosnu i Hercegovinu. Objedinjeni podaci o investicijama u socijalni i ekonomski razvoj svrstani po strateškim ciljevima razvoja predstavljat će dobru osnovu za transformaciju Programa javnih investicija u Nacionalni razvojni plan.

³Budget Planning and Management Information System

Ciljevi i metodologija za pripremu PJI institucija BiH

Metodologija izrade PJI institucija BiH ima za cilj omogućiti postupno ostvarivanje sljedećih ciljeva:

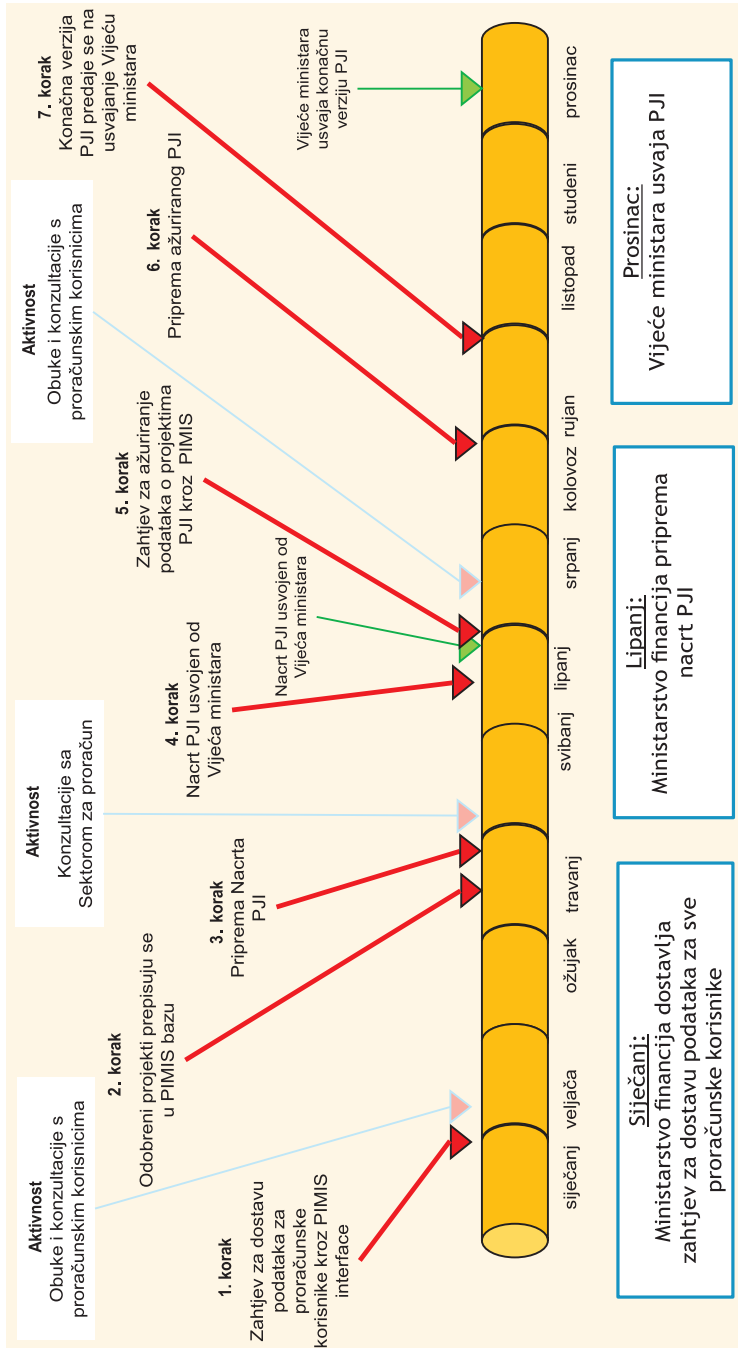
- povezivanje s makroekonomskim i sektorskim strategijama i provođenje dogovorenih politika u programe i projekte;
- koordinaciju i usmjeravanje vanjskih izvora financiranja u prioritetne oblasti razvoja;
- bolje upravljanje javnim financijama kroz usklađenost s procesom planiranja proračuna;
- stvaranje okvira za pripremu, realizaciju i praćenje projekata.

Osnovna obilježja PJI institucija BiH su:

Kalendar pripreme PJI je usuglašen s potrebama sustava za srednjoročno planiranje i s kalendarom pripreme proračuna

- okvir planiranja ulaganja od tri godine sukladno s periodom određenim za pripremu Dokumenta okvirnog proračuna;
- usuglašenost kalendara pripreme Programa javnih investicija s kalendarom za pripremu Dokumenta okvirnog proračuna;
- fleksibilnost – priprema se svake godine po “rolling” sustavu;
- klasifikacija projekata prema izvjesnosti financiranja – posebno su predstavljeni projekti za koje su odobrena sredstva, za razliku od projekata koji odražavaju planove i buduće zahtjeve proračunskih korisnika za financiranjem projekata;
- usuglašenost odobrenih i planiranih projekata sa sredstvima planiranim Dokumentom okvirnog proračuna;
- za prvu godinu trogodišnjeg perioda PJI institucija BiH uključuje samo projekte koji su jasno formulirani i imaju osigurano financiranje;
- za ostale godine PJI institucija BiH uključuje projekte koji su jasno formulirani, te ispunjavaju razvojne i logičke kriterije;
- testirana je veza između odobrenih i kandidiranih projekata javnih investicija sa strateškim ciljevima iz Nacrta SR/SSU i sektorskim/institucionalnim strateškim planovima;
- uvedena je metoda za određivanje prioritizacije projekata za institucije koje kandidiraju projekte za PJI institucija BiH.

Okvir za pripremu PJI institucija BiH definiran je u sedam osnovnih koraka prikazanih u Shemi 5.

Schema 5: Okvir za pripremu Programa javnih investicija u sedam koraka

Korak 1:

Do 31. siječnja svake godine Ministarstvo financija i trezora/Sektor za koordinaciju međunarodne ekonomske pomoći (u daljnjem tekstu Ministarstvo) dostavlja proračunskim korisnicima Zahtjev za dostavu podataka za pripremu Prijedloga PJI institucija BiH. Obrazac i uputstvo za popunjavanje sastavni su dio PIMIS aplikacije i dostupni su on-line.

Na osnovu Instrukcije za popunjavanje Obrasca Sektor za koordinaciju međunarodne ekonomske pomoći organizira seriju obuka i pruža pomoć proračunskim korisnicima pri identifikaciji i prijavi projekata. Obuke se organiziraju kao zajedničke radionice i kao pojedinačna potpora proračunskim korisnicima.

Korak 2:

Do 15. travnja Ministarstvo odobrava dostavljene podatke o projektima i daje nalog za prijepis projekata u PIMIS.

Korak 3:

Od 28. aprila Ministarstvo počinje pripremu Prijedloga programa javnih investicija i obavljaju se konzultacije sa Sektorom za proračun radi usuglašavanja finansijskih podataka o projektima s podacima iz Nacrta DOP-a.

Korak 4:

Do 15. lipnja Ministarstvo dostavlja Prijedlog programa javnih investicija institucija BiH Vijeću ministara BiH na usvajanje. Do 30. lipnja Vijeće ministara BiH usvaja Prijedlog PJI institucija BiH. Usvojeni Prijedlog PJI institucija BiH objavljuje se na web-stranici Ministarstva financija i trezora.

Korak 5:

Do 1. srpnja Ministarstvo šalje proračunskim korisnicima Zahtjev za ažuriranje podataka s rokom za dostavu podataka do 1. kolovoza. U tom periodu Ministarstvo obavlja dodatne konzultacije s proračunskim korisnicima oko ažuriranih podataka o projektima.

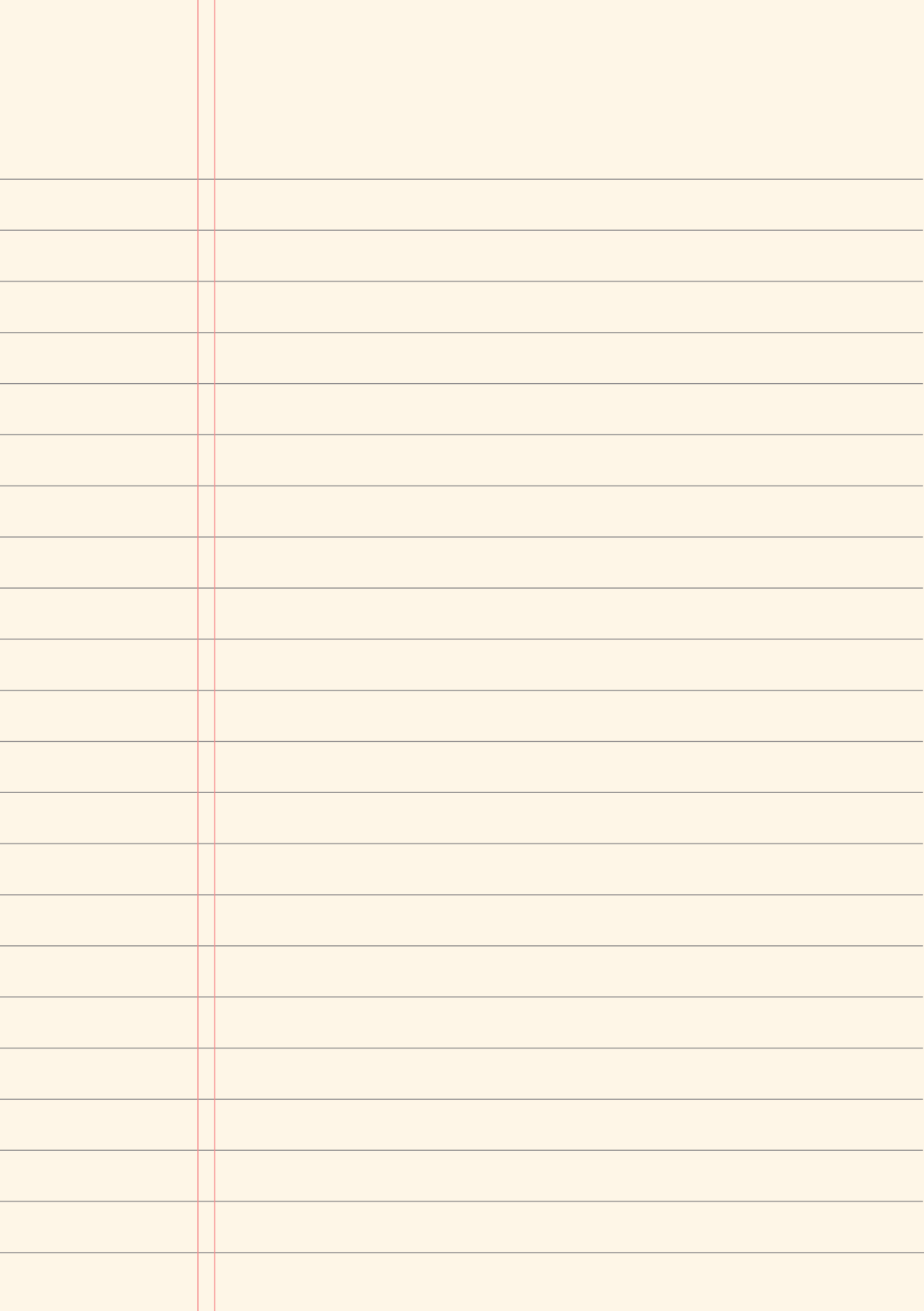
Korak 6:

Od 1. rujna, nakon što proračunski korisnici sukladno s kalendarom za pripremu proračuna dostave zahtjeve Sektoru za proračun institucija BiH, sukladno s definiranim proračunskim ograničenjima, Ministarstvo počinje pripremu Ažuriranog prijedloga PJI institucija BiH.

Korak 7:

Do 1. listopada Ministarstvo predaje Ažurirani prijedlog PJI institucija BiH kao konačnu verziju Vijeću ministara BiH na usvajanje.

**RIP
RAZVOJNO-
INVESTICIJSKI
PROGRAM**

RAZVOJNO-INVESTICIJSKI PROGRAM⁴

Razvojno-investicijski program dio je PJI kojim se definiraju razvojni projekti za realizaciju strateških ekonomskih i socijalnih ciljeva. U programu su razvojni projekti svrstani prema strateškim ciljevima iz Nacrta Strategije razvoja BiH i Nacrta Strategije socijalnog uključivanja (SR/SSU). Za svaki od ključnih strateških ciljeva iz Nacrta SR/SSU definiran je po jedan Operativni program (OP). Tako se Razvojno-investicijski program sastoji od sljedeća četiri operativna programa:

- OP 1: konkurentnost,
- OP2: zapošljavanje,
- OP3: održivi razvoj,
- OP4: socijalna uključenost.

Povezivanjem projekata iz PJI institucija BiH sa strateškim ciljevima razvoja omogućena je i izrada preliminarnog Financijskog okvira Nacrta SR/SSU, a time i stvorena osnova za financijsko praćenje realizacije strategija. Pored toga, povezivanje projekata iz PJI institucija BiH sa strateškim planovima doprinosi i izgradnji kriterija za odlučivanje o budućim projektima i alokaciji razvojnih sredstava na projekte javnih investicija.

Sadržaj budućeg Nacionalnog razvojnog plana, koji je osnova za izradu strateškog okvira za korištenje IPA fondova i napredak u procesu Europskih integracija, zasnovat će se na projektima iz Programa javnih investicija koji doprinose realizaciji strateških razvojnih ciljeva. U tom kontekstu Program javnih investicija treba predstavljati i jedan od ključnih referentnih dokumenata za izradu Nacionalnog razvojnog plana.

⁴Izrađen na testnoj osnovi na osnovu predloženih strateških ciljeva iz Nacrta SR/SSU BiH.

Operativni program 1: Konkurentnost

Obilježja programa

Operativni program Konkurentnost sadrži četiri potprograma sukladno s ciljevima i podciljevima Nacrta SR/SSU:

1. Klasteri,
2. Kompetentnost ljudskih resurs
3. Znanstveno-tehnološka i poslo
4. Jedinstven ekonomski prostor.

Potprogram „Klasteri“ odnosi se na razvoj inovativnih tehnologija, vještina zaposlenika, mape klastera i definiranje politika razvoja klastera.

Potprogram „Kompetentnost ljudskih resursa“ odnosi se na problem nedovoljno obrazovane radne snage i poboljšanje obrazovnog sustava od najniže do najviše razine, kroz porast uključenosti u obrazovanje, poboljšanjem performansi obrazovnog sustava i uključivanja bh. dijaspore u razvojne procese u zemlji.

Potprogram „Znanstveno-tehnološka i poslovna infrastruktura“ odnosi se na jačanje inovativno-tehnoloških aktivnosti i povezivanje s poduzećima, jačanje suvremene znanstveno-tehnološke baze, koja podrazumijeva i adekvatna financijska ulaganja.

Potprogram „Jedinstven ekonomski prostor“ odnosi se na unapređenje jedinstvenog ekonomskog prostora prije svega kroz prihvaćanje EU-pravila i standarda, te uključivanje BiH u šire regionalno i EU-tržište, čime će se prevladati problem uspostavljanja jedinstvenog ekonomskog prostora unutar BiH. Na ovaj se način stvaraju preduvjeti snažnijeg ekonomskog i društvenog razvoja u BiH i prevladava problem apsorpcijskih mogućnosti veoma malog i platežno inferiornog tržišta.

Operativni program 2: Zapošljavanje

Obilježja programa

Operativni program Zapošljavanje sadrži tri potprograma sukladno s ciljevima i podciljevima Nacrta SR/SSU:

1. Razvoj MSP i otvaranje novih radnih mjesta;
2. Funkcioniranje tržišta rada i aktivne mjere zapošljavanja;
3. Poboljšanje vještina na tržištu rada, strukovnog obrazovanja i treninga.

Potprogram „Razvoj MSP i otvaranje novih radnih mjesta“ odnosi se na rješavanje problema nepovoljnog ambijenta za razvoj poduzetništva i nedostataka za brzi razvoj MSP, nerazvijene poduzetničke kulture, niskog broja MSP po glavi stanovnika u BiH, te potrebe za generiranjem značajnog broja radnih mjesta putem razvoja MSP.

Potprogram „Funkcioniranje tržišta rada i aktivne mjere zapošljavanja“ sadrži projekte kojima se utječe na stvaranje fleksibilnog ambijenta zapošljavanja, razvijanje sustava financiranja aktivnih mjera zapošljavanja, te ublažavanje dugoročne nezaposlenosti.

Potprogram „Poboljšanje vještina na tržištu rada, strukovnog obrazovanja i treninga“ odnosi se na potrebu za povećanjem razine znanja o poduzetništvu i razvoj poduzetničke kulture kroz sve vidove obrazovanja.

Operativni program 3: Održivi razvoj

Obilježja programa

Operativni program Održivi razvoj sadrži tri potprograma sukladno s ciljevima i podciljevima Nacrta SR/SSU:

1. Poljoprivreda, proizvodnja hrane i ruralni razvoj;
2. Ekologija i razvoj energetske potencijala;
3. Transport i komunikacije.

U potprogramu „Poljoprivreda, proizvodnja hrane i ruralni razvoj“ uključeni su projekti kojima se definiraju budući pravci razvoja Sektora, sukladno s EU-politikama poljoprivrede. Projekti se također odnose na razvoj poljoprivrede na bazi korištenja prirodnih konkurentskih prednosti, modernizaciju poljoprivredne proizvodnje u cilju povećanja učinkovitosti, konkurentnosti i koncepta održivog razvoja ruralnog područja.

Potprogram „Ekologija i razvoj energetske potencijala“ odnosi se na neophodnost ostvarivanja ekonomskog rasta zajedno s poboljšanom kvalitetom života. U procesu približavanja BiH Europskoj uniji pitanja okoliša postaju sve značajnija. To podrazumijeva transpoziciju zakonodavstva kao i odgovarajući institucionalni kapacitet za sprovođenje promjena sukladno sa standardima EU. Također je nužno imati u vidu energetske budućnost s aspekata sigurnosti snabdijevanja i održivog iskorištavanja postojećih izvora energije.

Potprogram „Transport i komunikacije“ odnosi se na optimalan razvoj svih vidova transporta, harmonizaciju s EU-transportnom politikom, te na taj način postizanje zadovoljavajuće razine svih usluga uz dostignuće promoviranog i praktično primjenljivog intermodalnog transporta i sustava inteligentnog transporta (ITS), kao najviših oblika modernog i ekonomičnog transporta. Pored ovog, nužno je usmjeriti razvoj modernih komunikacijskih sustava koji su infrastruktura budućnosti za prijenos informacija i znanja, što predstavlja preduvjet za povećanje konkurentnosti i zaposlenosti.

Također je nužno imati u vidu energetska budućnost s aspekata sigurnosti snabdijevanja i održivog iskorištavanja postojećih izvora energije.

Operativni program 4: Socijalna uključenost

Obilježja programa

Operativni program Socijalna uključenost sadrži šest potprograma sukladno s ciljevima i podciljevima SR/SSU:

1. Socijalna politika u funkciji zapošljavanja;
2. Poboljšati položaj obitelji s djecom;
3. Poboljšati obrazovanje;
4. Poboljšati zdravstvenu zaštitu;
5. Poboljšati mirovinsku politiku;
6. Poboljšati položaj osoba s invaliditetom.

Potprogram „Socijalna politika u funkciji zapošljavanja“ odnosi se na reformu sustava socijalne zaštite i težište stavlja na razvoj vještina pojedinca i pružanje potpore na putu do zapošljavanja i ekonomskog osamostaljenja. Socijalnu zaštitu povezujemo sa zapošljavanjem kao primarnom podlogom socijalnog uključivanja i aktivne socijalne zaštite.

Potprogram „Poboljšati položaj obitelji s djecom“ odnosi se na poboljšanje položaja obitelji s djecom kao platforme za poboljšanje socijalnog razvoja djeteta. Položaj djece razmatra se u kontekstu siromaštva i to različitih vrsta lišenosti (u ishrani, zdravstvenoj njezi, obrazovanju i sigurnosti u tijeku djetinjstva), aktivnosti roditelja/hranitelja (zaposlen/nezaposlen), obrazovnog razine roditelja, pripadnost skupini nacionalnih manjina (romska populacija), invalidnost djeteta, nedostatak roditeljske brige/njege, nasilja u porodici, što može imati dugoročne posljedice međugeneracijskog prijenosa siromaštva, sklonosti ka kriminalitetu i zapadanju u različite oblike ovisnosti.

Potprogram „Poboljšati obrazovanje“ odnosi se na poboljšanje kompetencija populacije te veći obuhvat stanovništva obrazovanjem kroz redovne vidove obrazovanja, kvalitetno i dostupno predškolsko obrazovanje, uvođenje i razvoj koncepta cjeloživotnog učenja.

Potprogram „Poboljšati zdravstvenu zaštitu“ uzima u obzir nepovoljne demografske trendove (starenje populacije i nizak rast populacije) i nisku stopu formalne zaposlenosti, adresira nepovoljan odnos broja zaposlenih koji uplaćuju doprinose i broja zdravstveno osiguranih lica u odnosu na zemlje u regionu, nedovoljnu pokrivenost zdravstvenim osiguranjem, značajne razlike između entiteta i kantona u Federaciji BiH u pogledu pokrivenosti zdravstvenim osiguranjem, niska razina potrošnje „per capita“ u odnosu na zemlje u regionu, visok dio participacije u ukupnoj potrošnji na zdravstvene usluge, te nepovoljna struktura potrošnje u sektoru zdravstva, od čega su izdvajanja na preventivne programe dosta niska, dok su izdvajanja na usluge kurativne i rehabilitacijske njege visoka.

Potprogram „Poboljšati mirovinsku politiku“ odnosi se na potrebu za kreiranje dugoročno održivog sustava mirovinskog invalidskog osiguranja, postizanje adekvatne razine mirovina i boljeg životnog standarda umirovljenika.

Potprogram „Poboljšati položaj osoba s invaliditetom“ odnosi se na pružanje potpore osobama s invaliditetom, koje prema UN-konvenciji uključuju osobe s dugoročnim fizičkim, mentalnim, intelektualnim ili čulnim umanjenim sposobnostima koje u interakciji s različitim barijerama mogu otežati njihovo puno sudjelovanje u društvu.

Horizontalni ciljevi strategije

Horizontalni ciljevi Nacrta SR/SSU jesu Makroekonomska stabilnost i Europske integracije. Ovi ciljevi horizontalno doprinose ukupnom socioekonomskom razvoju i zbog toga nisu svrstani u Operativne programe.

Cilj Makroekonomska stabilnost sadrži tri podcilja:

1. Razvoj finansijskih tržišta;
2. Vanjski sektor;
3. Javne financije.

Podcilj „Razvoj finansijskih tržišta“ odnosi se na potrebu za održavanjem stabilnosti i daljnjem razvoju i diverzifikaciji finansijskog sektora i finansijskih instrumenata. Ovo se prvenstveno odnosi na razvoj nekomercijalnih javnih obveznica, modernizaciju finansijskih regulatora i supervizije sukladno s međunarodnim standardima uz naglasak postizanja optimalne ravnoteže između troškova i koristi regulacije.

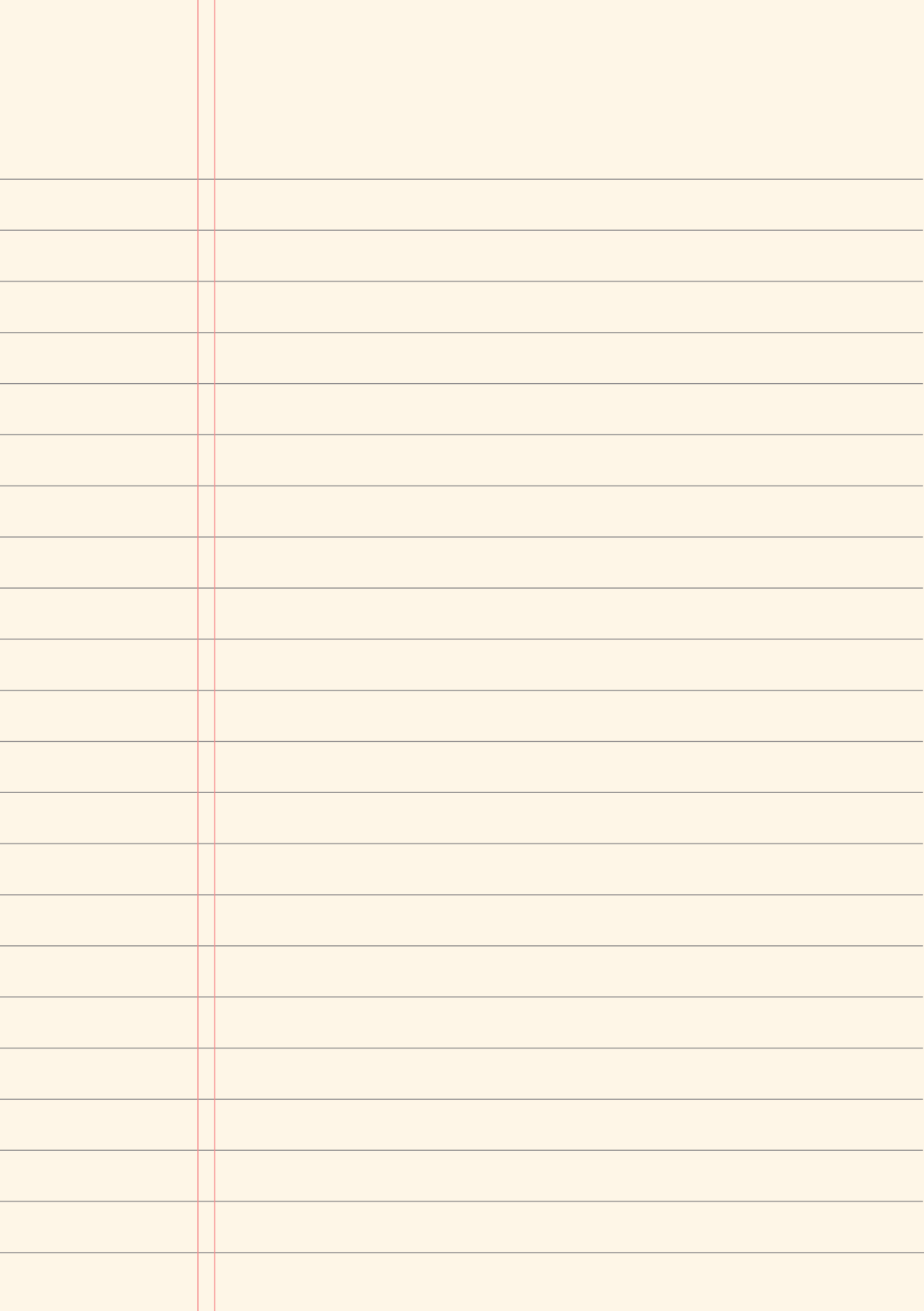
Podcilj „Vanjski sektor“ odnosi se na potrebu za izgradnjom institucija i instrumenata potpore izvozu i uvozu, adekvatan razvoj kompetencija kao preduvjet za povećanje izvoza, kao i jačanje svijesti potrošača u BiH o potrebi smanjenja uvozne ovisnosti i kvaliteti domaćih proizvoda kao doprinos smanjenju vanjskotrgovinskog deficita.

Podcilj „Javne financije“ odnosi se na modernizaciju poreznih administracija u BiH sukladno sa standardima EU, u cilju doprinosa povećanju učinkovitosti rada uprava, uklanjanju fiskalnih prepreka, smanjenju operativnih troškova i izbjegavanju plaćanja poreza, kao i smanjenju troškova poštovanja poreznih propisa od poreznih obveznika, što je od velike važnosti za održavanje likvidnosti poduzeća i konkurentnosti istih.

Cilj Europske integracije

Javne investicije koje doprinose cilju Nacrta SR/SSU Europske integracije integrirane su u sklopu gore opisana četiri Operativna programa Razvojno-investicijskog programa.

EVOLUCIJA PJI

KLJUČNE OBLASTI ZA DALJNJE UNAPREĐENJE PROGRAMA JAVNIH INVESTICIJA

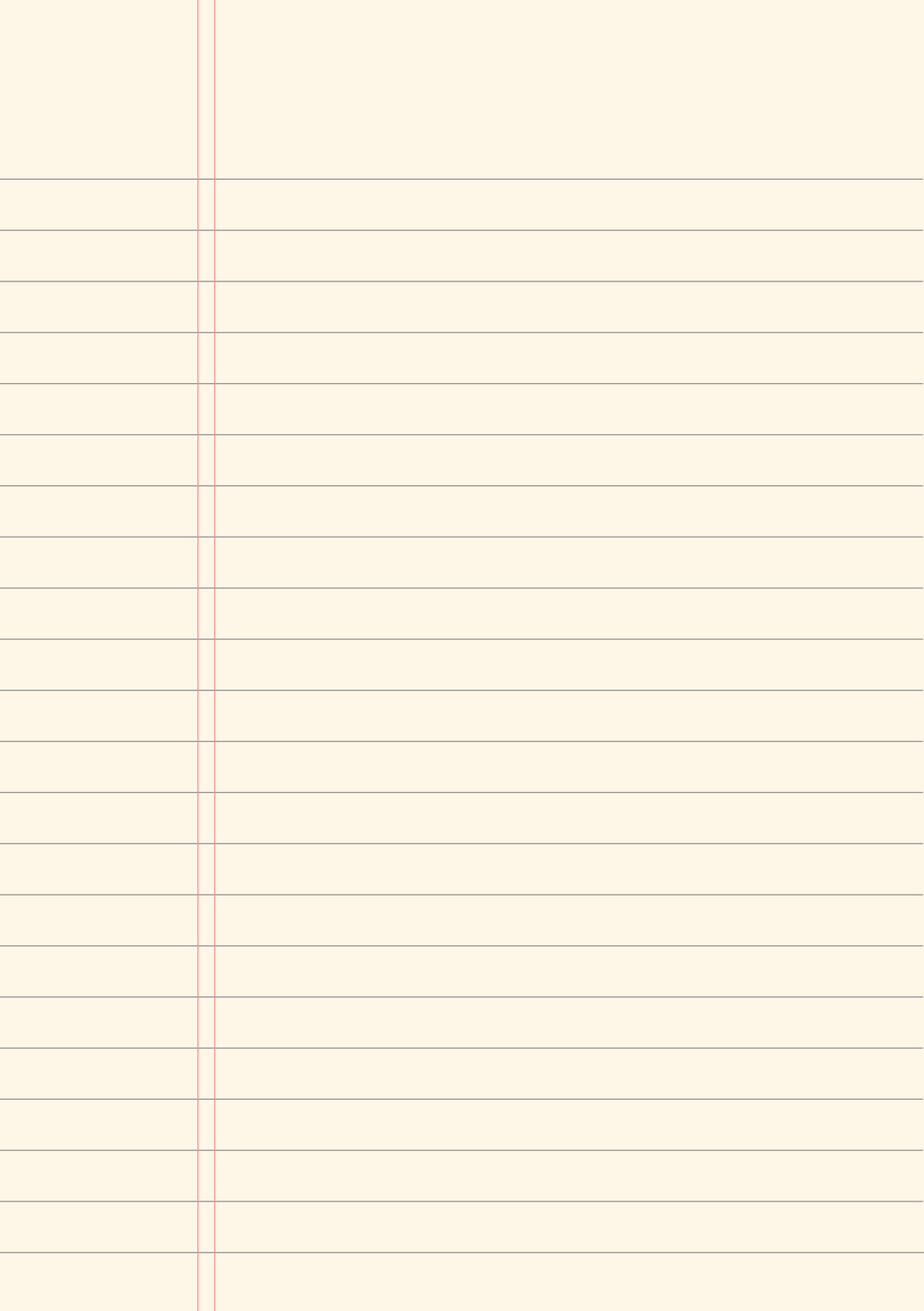
Daljnjim unapređenjem Programa javnih investicija i njegovom postupnom transformacijom u instrument za financijsko praćenje realizacije dugoročnih i srednjoročnih programa/planova rada i konačno u Nacionalni razvojni plan sadržaj ovog dokumenta sve će više odražavati razvojne investicijske prioritete konzistentne sa srednjoročnim programom rada Vijeća ministara i planovima rada Institucija BiH, kao i strateškim okvirom u kojem se ti planovi definiraju (Shema 3).

Jedan od osnovnih preduvjeta za ostvarenje ovog cilja je dalje unapređenje procesa strateškog planiranja i programskog proračuna na državnoj razini i na razini entiteta, Distrikta Brčko i kantona kao i kapaciteta institucija za kvalitetno utvrđivanje i formulaciju razvojnih projekata i planiranje rashoda.

Doprinos ovom procesu u domenu odgovornosti tri ministarstva financija i Direkcije za financije Brčko distrikta BiH uključuje:

- daljnje unapređenje strateških smjernica za planiranje ulaganja i donošenje investicijskih odluka;
- izradu detaljnog pregleda projekata po strateškim ciljevima svih razina vlasti u BiH i analize dosadašnjih investicijskih odluka (u suradnji s nadležnim institucijama na razini BiH i u entitetima);
- analizu nedostajućih sredstava za realizaciju strateških ciljeva (u suradnji sa Sektorima za proračun ministarstava financija);
- razvijanje sustava za prioritizaciju projektnih ideja u sklopu koordinacije izrade srednjoročnih planova institucija na razini institucija BiH i entiteta;
- dalje usuglašavanje procesa planiranja javne potrošnje s procesom pripreme proračuna (u suradnji sa sektorima za proračun ministarstava financija);
- financijsko praćenje realizacije projekata iz srednjoročnog programa rada Vijeća ministara, vlada entiteta i plana rada institucija;
- prilagođavanje informacijskog osnova i mehanizama za upravljanje procesom identifikacije, prioritizacije i praćenja projekata iz oblasti Europskih integracija (u suradnji s Direkcijom za europske integracije);
- daljnji razvoj kapaciteta ministarstava financija za upravljanje javnim investicijama;
- daljnja koordinacija razvoja Programa javnih investicija s entitetima i Brčko distriktom BiH, zasnovanog na zajednički razvijenim metodologijama.

Razvoj PJI je usmjeren u pravcu izgradnje sustava za praćenje javne potrošnje, izradu srednjoročnih planova razvoja i praćenje financijske realizacije planova i strategija

Pripremljeno Ministarstvo financija i trezora BiH
Sektor za koordinaciju međunarodne ekonomske pomoći
uz tehničku potporu projekta „Razvoj kapaciteta u ministarstvima financija na
razini BiH i na entitetskoj razini za učinkovito upravljanje javnim investicijama“,
financiranog od Švedske agencije za razvojnu suradnju- Sida.

BOSNA I HERCEGOVINA
VIJEĆE MINISTARA
MINISTARSTVO FINANSIJA/
FINANSIJA I TREZORA

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
САВЈЕТ МИНИСТАРА
МИНИСТАРСТВО ФИНАНСИЈА
И ТРЕЗОРА

EMBASSY OF SWEDEN

Project funded by SIDA

TRIPLELINE
CONSULTING